

เครื่องยนต์ใหม่เพื่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

GDP เป็นไปทางเศรษฐกิจในช่วง 2 ไตรมาสแรกที่ผ่านมาและกำลังจะเข้าสู่ปลายไตรมาส 3 ของปี มีสิ่งที่น่าสนใจเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจไทยอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก คือ การที่เศรษฐกิจต้องเผชิญกับแรงดันจากปัจจัยต่างๆ ทั้งในเรื่องของการขับเคลื่อนนโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญภายในประเทศของรัฐบาลและปัจจัยภายนอกในรูปแบบของความไม่แน่นอน ในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ (ได้แก่ เศรษฐกิจของสหรัฐและสหภาพยุโรป) รวมทั้งการลดลงของอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจีนและการแก้ปัญหาการชบเซาทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น จนมีผลทำให้เครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการขยายทางเศรษฐกิจของไทย (ได้แก่ ภาคการส่งออก) มีเหตุต้องสะดุดลงและมีผลทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมีการชะลอตัว หรือมีการเติบโตน้อยกว่าที่คาดการณ์กันไว้ และ

ประเด็นที่สอง แรงกดดันทางด้านเงินเพื่อปรับเพิ่มขึ้นตามลำดับ ประกอบกับการดำเนินนโยบายทางด้านพลังงานของประเทศในการปล่อยให้ราคาก๊าซหุงต้ม หรือแอลพีจี (LPG) เป็นไปตามกลไกตลาด และมีผลทำให้ราคาแอลพีจีต้องมีการปรับเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อต้นทุนในการผลิต รวมถึงค่าครองชีพของคนในระบบเศรษฐกิจต้องปรับเพิ่มขึ้นด้วย

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว มีผลทำให้หลายคนเกิดความวิตกกังวลว่าถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไป เศรษฐกิจไทยอาจจะต้องเผชิญกับความยากลำบากจนถึงขั้นทำให้เศรษฐกิจต้องอยู่ในสถานะชบเซา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเผชิญกับเงินเฟ้อที่สูงขึ้นด้วยในลักษณะของ Stagflation

สภาพทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่า การพึ่งพาภาคการส่งออกเป็นเครื่องยนต์ที่สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและประเทศมีรายได้สูงขึ้นนั้น มีข้อจำกัดหลายประการทั้งจาก

เหตุผลทางด้านตลาดที่ไม่สามารถขยายตัวได้มาก สินค้าส่งออกของไทยเองก็ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันทางด้านราคา

ทางออกในระยะสั้นส่วนใหญ่ที่มีการนำเสนอ ก็จะเป็นการพยายามสรรหาตลาดอื่นๆ หรือตลาดใหม่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงและเสนอให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางการค้าโดยลดการพึ่งพิงตลาดหลักเดิม ได้แก่ สหรัฐ สหภาพยุโรป เป็นต้น แล้วหันไปเปิดตลาดอื่นๆ มากขึ้น ได้แก่ จีน และกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น จนเป็นที่คาดหวังกันมากกว่า เมื่อมีการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือเออีซี (AEC) แล้ว ภาคการส่งออกจะได้รับอานิสงส์เป็นอย่างมาก และจะมีส่วนในการผลักดันให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ความหวังดังกล่าวจะมีความลุ่มเสียวในแง่ที่ว่าผลในทางบวกที่เราคาดหวังจากเออีซีในภาคการค้าระหว่างประเทศอาจจะไม่ได้มากมายอย่างที่ตั้งใจ ภาคการส่งออกของไทยเองก็ได้มีการปรับตัวมาสู่ตลาดอาเซียนอยู่แล้ว เห็นได้จากสัดส่วนปริมาณการส่งออกของไทยไปอาเซียนคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงกว่าร้อยละ 20 มากกว่าสัดส่วนการส่งออกไปญี่ปุ่น สหรัฐ หรือสหภาพยุโรป

ดังนั้น การขับเคลื่อนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยนั้น ก็น่าจะได้ลองพิจารณาถึงช่องทางอื่นบ้าง เพื่ออย่างน้อยเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งในจุดนี้ก็เข้าใจเอาเองว่าภาครัฐไม่ว่าจะมาจากพรรคการเมืองใดก็ควรจะตระหนักและคำนึงถึงประเด็นนี้อยู่ที่เศรษฐกิจไทยน่าจะต้องถึงคราวที่จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อให้เกิดความสมดุลมากขึ้น มากกว่าการที่จะต้องพึ่งพาอาศัยภาคการส่งออกทั้งสินค้าและบริการต่อไปและมากขึ้นเรื่อยๆ

แนวทางในการผลักดันให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยมาตรการของภาครัฐที่

เครื่องยนต์ใหม่เพื่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ผ่านมา โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นทางด้าน การกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย (Expenditure) โดยหน่วยเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งโดยภาครัฐเอง ธุรกิจเอกชน หรือภาคครัวเรือนเป็นสำคัญ จนมีผลทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ และหนี้ภาคครัวเรือน การดำเนินการดังกล่าวก็ด้วยคาดหวังว่า การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นโดยหน่วยธุรกิจหนึ่งในระบบเศรษฐกิจนั้นจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับอีกหน่วยเศรษฐกิจหนึ่งและจะขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจโดยรวมเกิดการขยายตัวได้

อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังดังกล่าวนี้ ไม่ได้มีความสมดุลในตัวเอง คือ ไม่สามารถรับประกันได้ว่าหน่วยเศรษฐกิจที่มีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นนั้น จะสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการรองรับกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

ตัวอย่างเช่น ถ้าภาครัฐเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น โดยหวังว่าการใช้จ่ายที่เพิ่มนั้นจะก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น จนรัฐจะสามารถจัดเก็บรายได้ในรูปของภาษีเพิ่มมากขึ้นให้เพียงพอที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่จ่ายไป ซึ่งถ้าทำไม่ได้รัฐก็จะต้องเป็นหนี้มากขึ้น (หนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้น)

ในทำนองเดียวกันถ้าเป็นภาคครัวเรือน เราก็จะเห็นการเพิ่มขึ้นของหนี้ภาคครัวเรือน สภาวะการเกิดขึ้นของหนี้นั้น จะก่อให้เกิดปัญหาต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับว่าหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจนั้น สามารถสร้างเสริมรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการรองรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น นำหน้าไปก่อนนั้นหรือไม่ ซึ่งแนวทางการสร้างเสริมรายได้ที่สำคัญจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นการยกระดับคุณภาพของปัจจัยการผลิตในประเทศโดยเฉลี่ย ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน ทุน แรงงาน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีในประเทศไทย ทำอย่างไรเราจึงจะสามารถสร้างมูลค่าจากที่ดินแต่ละแปลงในประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้น ทำอย่างไรจึงจะทำให้ค่าจ้างแรงงานขยับสูงขึ้นได้ ดังนั้น เครื่องยนต์ที่สำคัญในการขับเคลื่อน

ให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตต่อไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืนนั้น คงต้องมีกระบวนการในการดึงประชาชนในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะในภูมิภาคอื่นๆ นอกเหนือจากกรุงเทพฯ ให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการยกระดับผลผลิตภาพการผลิตให้มากขึ้น โดยผ่านกระบวนการกระจายอำนาจเพื่อการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น การพัฒนาทางด้านตลาดเงินตลาดทุนก็ควรจะได้คำนึงถึงการเข้าถึงของทุกภาคส่วนโดยเท่าเทียมกัน

การแก้ไขปัญหาในภาคการเกษตรก็ควรจะได้คำนึงถึงมาตรการที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตให้มากกว่าการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าจากการตกต่ำของราคา การลงทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ ก็ควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศมากกว่าการปล่อยให้บทบาทของการพัฒนาผลผลิตภาพเป็นภาระหน้าที่ของคนเพียงบางกลุ่มในระบบเศรษฐกิจ โดยขาดการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงสภาพทางเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น

ความแตกต่างของระดับรายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดที่ยากจนที่สุดของประเทศกับกรุงเทพฯ คงเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นถึงความแตกต่างกันของผลผลิตภาพการผลิตในแต่ละภาคส่วนของประเทศได้พอสมควร การผลักดันโดยการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้เกิดการพัฒนาผลผลิตภาพการผลิตในท้องถิ่น หรือในภาคส่วนอื่นๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรการผลิตจำนวนมากของประเทศจึงจะเป็นการสร้างเครื่องยนต์ใหม่ที่มีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป ■